

Mirela FLONTA
Claudia STUPINEANU
Simona DOBRESU

Arte vizuale și abilități practice

Manual pentru clasa a IV-a

Competențe generale

1. Explorarea de mesaje exprimate în limbaj vizual într-o diversitate de contexte
2. Realizarea de creații funcționale și/sau estetice folosind materiale și tehnici adecvate

Competențe specifice

- 1.1. Exprimarea de opinii proprii referitoare la mesajele comunicate prin limbaj vizual
- 1.2. Evidențierea caracteristicilor diferitelor categorii de elemente de limbaj plastic, în compoziții în mediul înconjurător și în imagini
- 2.1. Valorificarea unor materiale și tehnici adecvate, pentru exprimarea clară a unui mesaj intenționat
- 2.2. Realizarea de compoziții la alegere, valorificând potențialul expresiv al limbajului plastic
- 2.3. Realizarea de produse unicat, personalizate și utilizabile, în urma desfășurării unor activități dominant manuale, creative și ludice
- 2.4. Remodelarea spațiilor și formelor printr-un demers plastic intenționat și prin tehnici variate

Cuprins

	Ghid de utilizare a manualului tipărit /6
	Ghid de utilizare a manualului digital /8
	Trusa micului artist /10
	Prezentări. Investigații. Proiecte. Portofoliu /12
Unități	Leții
Unitatea 1 DESEN	L1 Trasarea în creion /16
	L2 Tehnica hașurării /22
	Prezentare. <i>Arta caligrafiei</i> /24
	Test de evaluare /26
Unitatea 2 PICTURĂ ȘI FOTOGRAFIE	L1 Punctul și linia în pictură /28
	L2 Culoarea în pictură /34
	L3 Forma în pictură /38
	L4 Tehnica picturii pe suport textil /40
	L5 Tehnici de lucru mixte /42
	L6 Fotografia ca limbaj /44
	Prezentare. <i>Mari pictori. Gh. Tattarescu</i> /50
	Test de evaluare /52
Unitatea 3 FORME DIN HÂRTIE ȘI MODELAJ ÎN LUT	L1 Tehnica kirigami /54
	L2 Tehnica modelajului /58
	Prezentare. <i>Mari artiști. Constantin Brâncuși</i> /62
	Test de evaluare /64
Unitatea 4 MACHETE ȘI MODELE	L1 Tehnici de lucru cu hârtie și carton. Îndoirea /66
	L2 Tehnici de lucru cu materiale textile. Împletirea /72
	L3 Nuanțe, tonuri, texturi /76
	Test de evaluare /84
	Evaluare finală. Spectacol de teatru /85
	Dicționar /86
	Fișă de observare /88

Conținuturi din programa școlară

Competențe specifice

L1 Desen. Tehnici de lucru: trasare. Elemente de limbaj plastic: punctul, linia, forma

1.1; 1.2; 2.1;

L2 Desen. Tehnici de lucru: hașurare. Elemente de limbaj plastic: valoarea

2.2; 2.3

L1 Pictură. Elemente de limbaj plastic: linia, punctul

L2 Pictură. Elemente de limbaj plastic: culoarea (culori primare, culori binare, culori reci, culori calde, nuanțe și tonuri)

L3 Pictură. Elemente de limbaj plastic: forma

1.1; 1.2; 2.1;

L4 Pictură. Tehnici de lucru mixte

2.2; 2.3

L5 Pictură. Pictura pe suport textil cu coloranți cu termofixare

L6 Foto. Fotografia ca limbaj

L1 Machete și modele. Tehnici de lucru: kirigami. Elemente de limbaj plastic: forma, linia (ca intersecție de planuri)

L2 Modelaj. Tehnici de lucru: modelare liberă. Elemente de limbaj plastic: forma

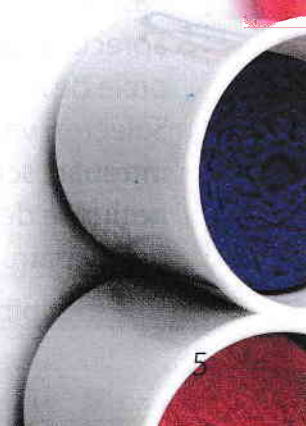
1.1; 1.2; 2.1;
2.2; 2.3; 2.4

L1 Machete și modele. Tehnici de lucru: îndoirea

L2 Machete și modele. Tehnici de lucru: împletirea

L3 Machete și modele. Elemente de limbaj plastic: nuanțe și tonuri, texturi

1.1; 1.2; 2.1;
2.2; 2.3; 2.4

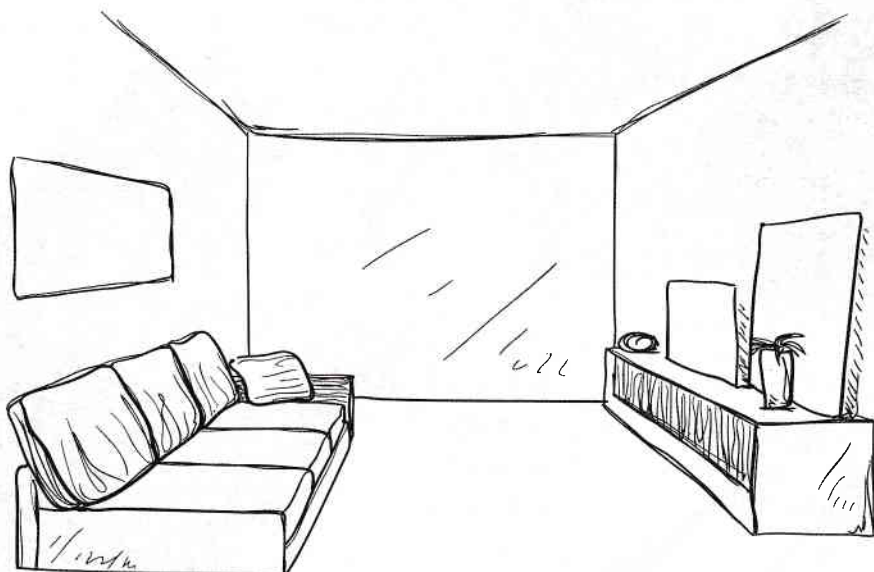
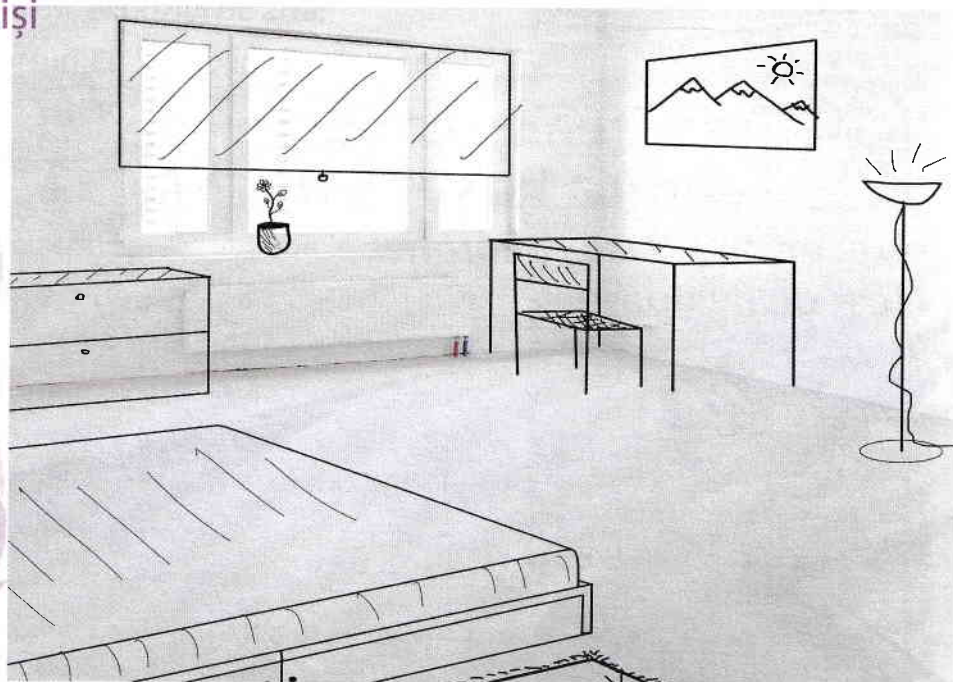

Schița unei camere

1. *Observă spațiile din imagini. Identifică asemănări între formele obiectelor și formele geometrice sau formele naturale.*
2. *Observi o anumită regulă în desenul obiectelor? Care ar fi aceasta? Cum ai putea să o descrii?*

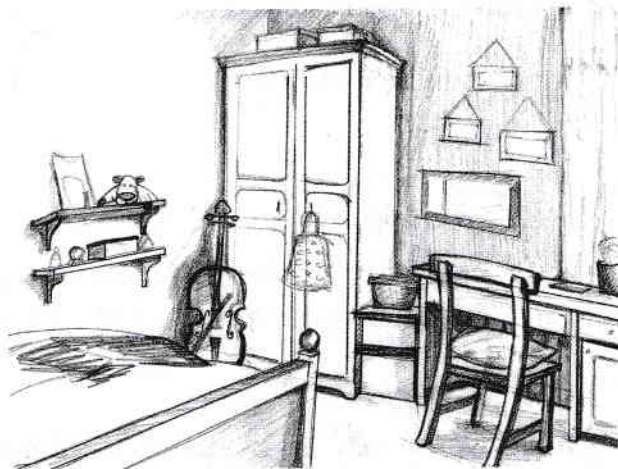
Cu ochii larg deschiși

Punctul, linia și forma sunt elemente de bază în desen. Din punct se poate construi o linie printr-o simplă mișcare într-o anumită direcție, apoi o formă prin deplasarea liniei. O formă plană are două dimensiuni: lungime și lățime.

Corpurile din realitatea înconjurătoare au trei dimensiuni. Pentru a fi desenate, sunt admise modificări, mai mult sau mai puțin evidente. Astfel, desenatorul redă formele tridimensionale din diverse unghiuri, păstrând iluzia spațialității.

Construiește schița camerei tale cu mâna liberă sau cu ajutorul instrumentelor de desen. Folosește tehnica trasării în creion pentru a reda volumul obiectelor din încăpere.

Amintește-ți!

Schița este un desen simplificat și rapid care reprezintă imaginea aproximativă a unui obiect, a unei ființe sau a unui peisaj.

Etape de lucru

Pasul 1. Stabilește locul fiecărui obiect din cameră (mobilier, ușă, fereastră).

Pasul 2. Aproximează dimensiunile camerei (lungime și lățime) și ale obiectelor.

Pasul 3. Construiește schița, trasând liniile cu mâna liberă sau cu ajutorul riglei. Reprezintă obiectele prin intermediul corpurilor geometrice, apoi adaugă detalii. Păstrează proporțiile obiectelor.

Expune lucrarea și analizează măsura în care ai respectat tema, ai realizat o schiță echilibrată, bine construită și corect așezată în pagină.

Materiale necesare

✓ hârtie albă ✓ creion ✓ riglă

Joc de rol

Imaginează-ți că ești decorator de interioare. Prezintă în fața clasei un proiect de amenajare a camerei școlarului pe bază de schiță.

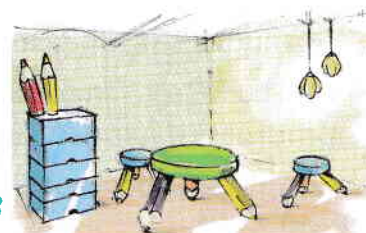
Încearcă și așa!

Realizează schița camerei tale, folosind tableta grafică (A) sau completează o schiță în creion cu acuarele (B).

A

B

Cu ochii larg deschiși

Portretul este reprezentarea chipului unei persoane conform trăsăturilor sale reale. Pentru a realiza un portret realist, trebuie să respecti proporțiile feței.

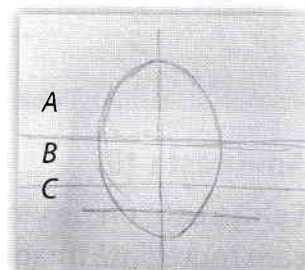

Provocare creativă

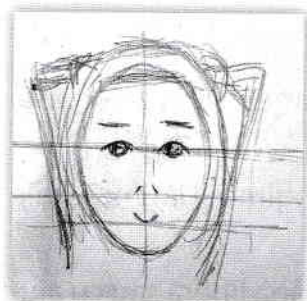
Iată cum poți desena **chipul unei persoane**, folosind linii ajutătoare pentru a respecta proporțiile.

Etape de lucru

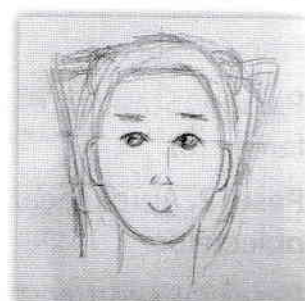
Pasul 1. Desenează un oval. Acesta va fi conturul feței. Trasează o linie verticală, subțire, pe mijlocul formei. Împarte ovalul feței în două, trasând o linie fină orizontală (A). Împarte jumătatea de jos a feței, din nou, în două printr-o linie orizontală (B). La final, împarte pe jumătate cu o linie fină zona cea mai de jos în două, pe orizontală (C).

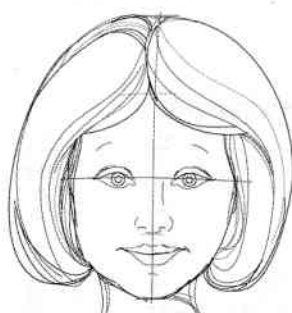
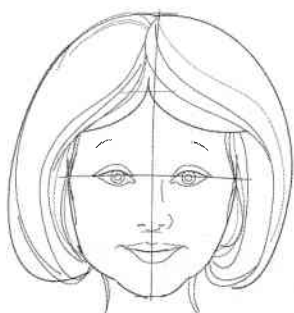
Pasul 2. Schițează ochii simetric, pe linia A, de o parte și de alta a liniei verticale. Schițează nasul deasupra liniei B. Schițează gura chiar deasupra liniei C.

Pasul 3. Desenează urechile între linia A și B. Șterge liniile ajutătoare orizontale (A, B, C) și linia verticală. Schițează părul.

Încearcă și așa!

Portofoliu

Roagă un coleg să-ți deseneze chipul. Compară desenul cu unul realizat de tine.

Provocare creativă

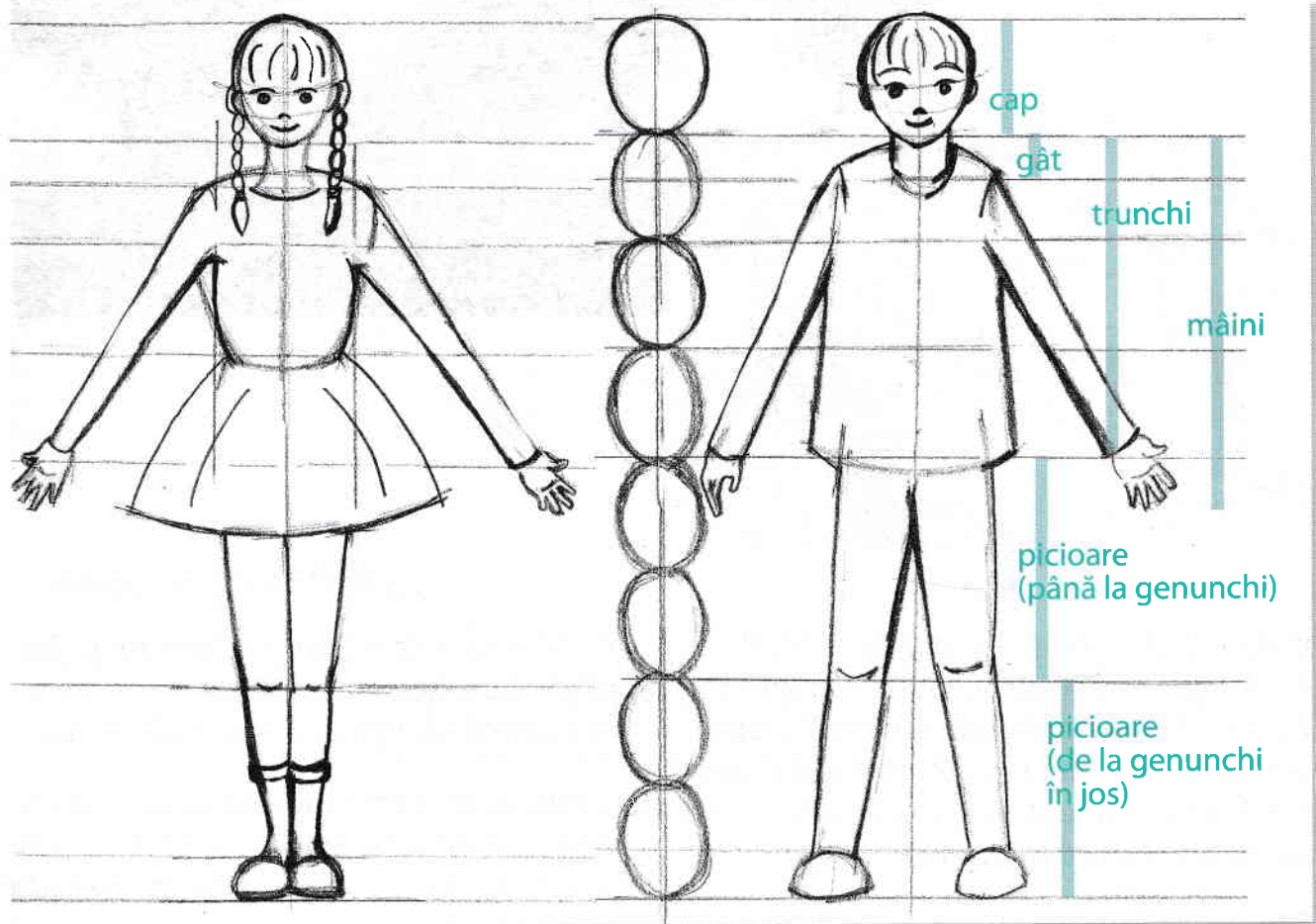
Ca și în cazul portretului, atunci când **schițezi o persoană în întregime** trebuie să respecti proporțiile corpului uman. Iată cum poți trasa figura unei persoane respectând proporțiile corpului uman adult și *regula celor 8 capete*.

Tehnica de lucru: trasare

Materiale necesare

✓ creion de grafit

✓ hârtie ✓ radieră

Etape de lucru

Pasul 1. Schițează *opt* ovale de aceeași dimensiune, unul peste altul. Folosește-le ca reper pentru proporțiile corecte ale desenului.

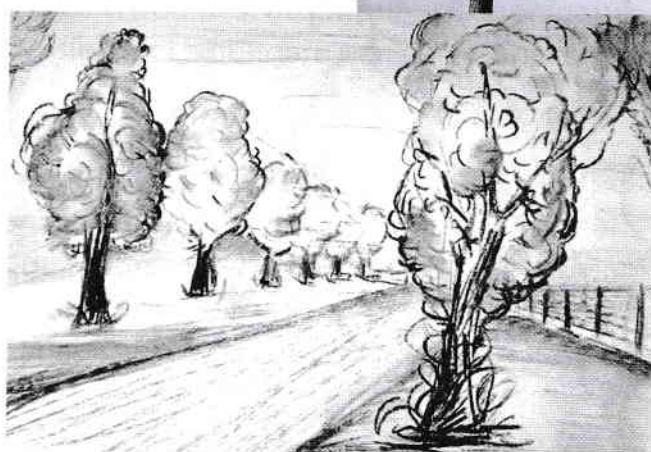
Pasul 2. Schițează un oval pentru *cap*;

Pasul 3. Schițează *gâtul* – cât jumătate din lungimea unui oval;

Pasul 4. Schițează *trunchiul* – cât triplul lungimii capului;

Pasul 5. Schițează *picioarele* – cu o lungime de patru ori mai mare decât a capului;

Pasul 6. Schițează *mâinile*, cu tot cu *degete* – de trei ori lungimea capului și încă jumătate. Schițează *acum hainele potrivite!* Hașurează-le!

Cu ochii larg deschiși

Imaginile din natură te pot inspira în a desena diverse compoziții, folosind creionul sau culorile. Această activitate se numește **documentare**. Îți vei pune astfel în valoare abilitatea de a trasa, a contura și a hașura, realizând schițe sau studii după natură.

Schița este un desen rapid, o idee sau o imagine pe care nu vrei să o pierzi, așa că o redai pe ce ai la îndemână. Schița poate fi un peisaj văzut din autocar sau o plantă care te impresionează prin linie și formă. Este un exercițiu de imaginație, dar mai ales de observație. Dintre etapele conceperii unui tablou, schița este prima etapă, aceea în care observi și surprinzi esențialul din fiecare imagine.

Obiectele care se află în jurul nostru au **formă și volum**. Acestea se află la o anumită distanță de noi, mai aproape sau mai departe.

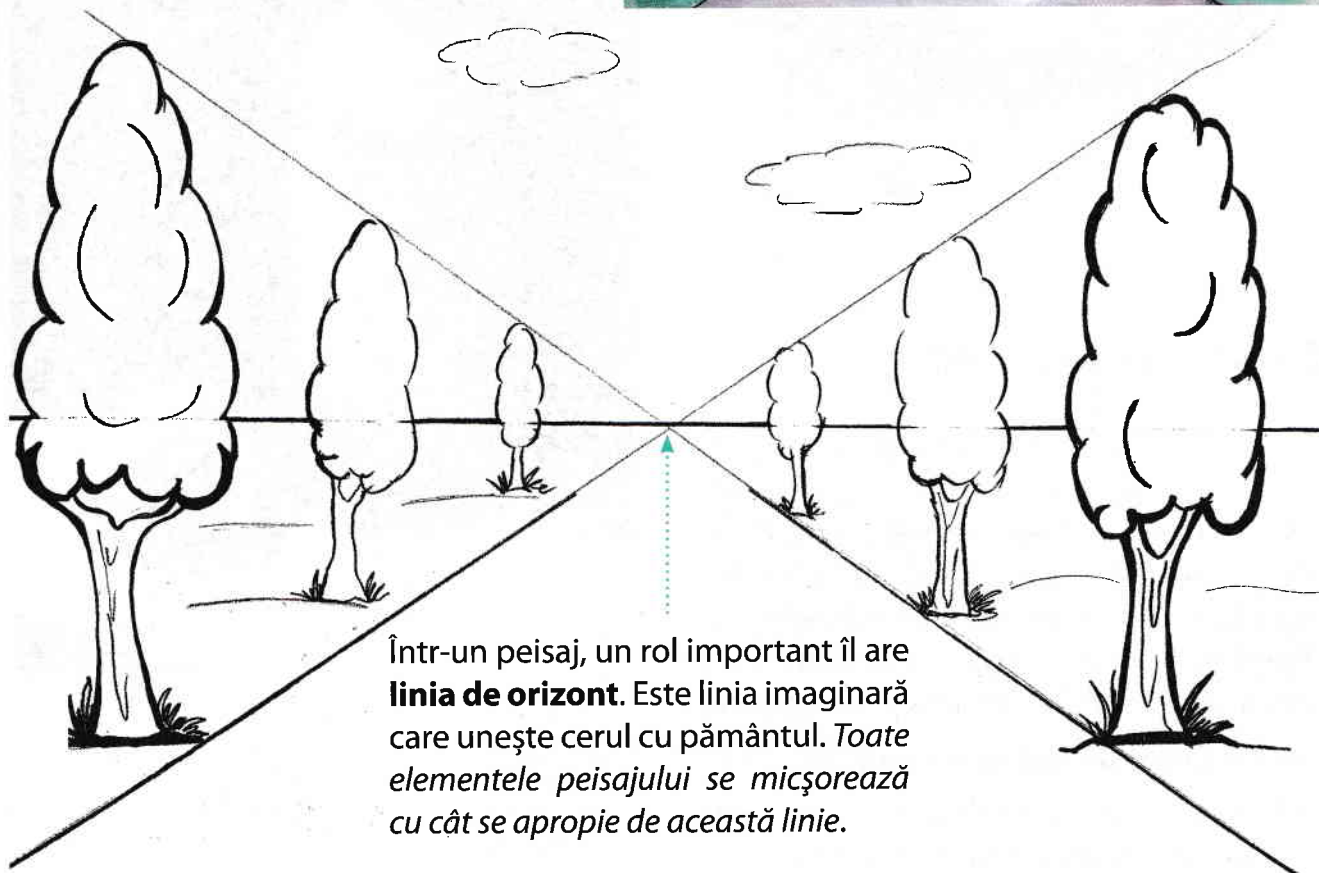
De asemenea, pentru a reprezenta în desen (în plan bidimensional) obiecte tridimensionale din lumea reală, folosești **metoda perspectivei**.

Prin intermediul perspectivei, arăți că un obiect este mai departe de privitor decât un altul, creând astfel iluzia de adâncime.

Cuvântul *perspectivă* provine din latină, având semnificația *a vedea departe*.

Provocare creativă

Iată cum poți **schita un peisaj**, folosind metoda perspectivei. Te poți inspira din imaginea alăturată.

Într-un peisaj, un rol important îl are **linia de orizont**. Este linia imaginară care unește cerul cu pământul. *Toate elementele peisajului se micșorează cu cât se apropie de această linie.*

Etapе de lucru

Pasul 1. Trasează o linie dreaptă orizontală în mijlocul colii de desen.

Cerul și pământul sunt reprezentate în părți egale.

Pasul 2. Găsește mijlocul liniei de orizont și pune un punct. Acesta este **centrul de interes**.

Pasul 3. Unește punctul cu cele patru colțuri ale colii de desen prin linii fine (diagonale).

Pasul 4. Între diagonale, desenează copaci, așa ca în desenul de mai sus. Atenție! Nu depăși diagonalele!

Pasul 5. Nu uita! Toate elementele peisajului (copacii, drumul) se află pe pământ, sub linia de orizont.

Pasul 6. După ce desenezi elementele peisajului, șterge liniile fine trasate la punctul 3. Opțional, poți colora sau picta schița.